

נלחמים על הרוח

תיכף נתחיל

נלחמים על הרוח

נשות ואנשי חינוך לומדים ומשוחחים
על שאלות השעה ועל רוח האדם בעת מלחמה

נפגשים ב-ZOOM בין 21:00-21:45 ♥

8.11.23

כ"ד חשון | יום רביעי

"יֵישׁ תְּקוּהָ לְאַחֲרֵיתָךְ" (ירמיהו ל"א, ט"ז)

על חינוך לתקווה
ומשמעות במצבי משבר

הרב ד"ר שרגא בר און
עדי אפל טל

מדרש תהלים מזמור מ, א

"למנצח לדוד מזמור, קוה קויתי ה' ויט אלי וישמע שוועתי".

אין ביד ישראל אלא שיקוו שיגאלם הקדוש ברוך הוא, בשכר קוה קויתי ה', דכתיב טוב ה' לקויו (איכה ג כה), ואומר שובו לבצרון אסירי התקוה (זכריה ט יב).

- שמא תאמר: "עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו"? (ירמיה ח כ)

- "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'" (תהלים כז יד),

קוה אל ה', וקוה אל ה', תקוה אחר תקוה, חזק ויאמץ לבך, אם קויתם ולא נושעתם, קיווי ושובו וקיווי.

- ואם תאמר עד מתי נקוה?

- כבר כתיב: "יחל ישראל אל ה' מעתה ועד עולם" (תהלים, קלא ג), ואומר: "חזקו ויאמץ לבבכם כל המייחלים לה" (תהלים, לא כה).

- אם עושין כן, הרי אתם נושעים, שנאמר אשר לא יבושו קווי (ישעיה מט כג), וכתיב וקוי ה' יחליפו כח (ישעיהו, מ לא), וכתיב וקוי ה' המה יירשו ארץ (תהלים לז ט), לכך נאמר קוה קויתי ה' ויט אלי וישמע שוועתי, דוד שקיווה לי עניתיו.

נְשִׁיר עֵרֶשׁ / שְׁאוֹל טִשְׁרֵנִיחֻבְסְקִי

נִוְדָד תְּהִיָּה בְּמֵלֵא-תִבְלִי,
אֶךְ מוֹלְדֶתְךָ אַחַת,
זֹאת אֵל תִּשְׁכַּח: נֶסֶךְ – "צִיּוֹן
עַד רִדְתְּךָ שַׁחַת.

**אִם גַּם יֵאָחֵר יוֹם
תִּגְאָלָה,**

יִצְעַד שְׁעַל-שְׁעַל,

אֵל תִּנְיָאֵשׁ, אֶסִּיר-תִּקְוָה:

עוֹדֶךָ נְעַר: תִּגְדֵּל, תִּדְעַ
גְּדוּלוֹת עִמְךָ פֶּעַל,
אִז תִּבְיַנָּה נְצוּרוֹת יִפְעַל
עַת שְׁמִשְׁנוּ יַעַל.
גְּבַר תְּהִיָּה – יַד אַכְזָרִים
תְּהִיָּה בְךָ, אֶפְרָחִי.
עַד לֹא תִדְעַ נּוּמָה, שְׁקִטָּה,
אֶתְךָ כִּי אֲנִכִּי!

נּוּמָה, בְּנִי, הַיּוֹם כִּי פָנָה,
חֶשֶׁךְ יַעֲטֶרְנוּ.
אֵל מְצַלְלִי-אֶפֶל תִּגּוּר:
יַעַל גַּם שְׁמִשְׁנוּ.

נְטָשׁוּ צְלָלִים, דָּם צִפְרִים,
נּוּמָה, בְּנִי, אֶפְרָחִי
אֵל מְצַלְלִי-אֶפֶל תִּגּוּר:
אֶתְךָ הֵן אֲנִכִּי.
יֵאוּר מְזַרְחָ, כְּנַפֵּי רְנָנִים
יִצְפָּצְפוּ וִירְנָנוּ,
יִחַוֵּר שַׁחַר, וּמִקְדָּם
יַעַל גַּם שְׁמִשְׁנוּ.

עֲבָרִי הַנֶּךָ, בְּנִי; אֶךְ זֶה הוּא
אֲשֶׁרְךָ גַּם אֶסוּנָה,
חֶטֶר גִּזַּע עַם-הַקְדוּמִים,
עַל הַעַמִּים גְּאוּנָה.

אָני מאַמין / שאול טשרניחובסקי

שחקי, שחקי על התלומות,
זו אני החולם שח.
שחקי כי באדם אאמין,
כי עודני מאמין בך.

כי עוד נפשי דרור שואפת
לא מכרתיה לעגל-פז,
כי עוד אאמין גם באדם,
גם ברוחו, רוח עז.

רוחו ישליך בבלי-הבל,
ירוממונו במתי-על;
לא ברעב ימות עבד,
דרור - לנפש, פת - לדל.

שחקי כי גם ברעות אאמין,
אאמין, כי עוד אמצא לב,
לב תקותי גם תקותיו,
יחוש אשר, יבין כאב.

אאמינה גם בעתיד,
אר אם ירחק זה היום,
אך בוא יבוא - ישאו שלום
אז וברכה לאם מלאם.

ישוב יפרח אז גם עמי,
ובארץ יקום דור,
ברזל-פבליו יוסר מנו,
עין-בעין יראה אור.

יחיה, יאהב, יפעל, יעש,
דור בארץ אמןם חי
לא בעתיד - בשמים,
חיי-רוח לו אין די.

אז שיר חדש ישיר משורר,
ליפי ונשגב לבו ער;
לו, לצעיר, מעל קברי
פרחים ילקטו לזר.

שְׂכוֹנַת הַתְּקוּהָ חיים גורי

אֶתָּה מְשׁוֹטֵט בְּשְׂכוֹנַת הַתְּקוּהָ.
מִמְּשִׁיךְ לְקוֹזוֹת.

מִתָּר לָךְ. זוֹ תְּכֹנֶה אֲנוּשִׁית, לְקוֹזוֹת,
לְהִמָּר עַל אֵיזָה טוֹב, שְׂבִיבֹא.

גַּם שִׁירִים לֹא מַעֲטִים נִכְתְּבוּ,
אֶף הוֹשְׁרוּ לְכַבּוֹד הַתְּקוּנָה.

אֶפְלוּ הַמְּנוּן!

אֶךְ אֵל תְּבַקֵּשׁ יוֹתֵר מִדִּי.

אֵל תִּנְהַג כְּגִזְמַי־הַבְּדַאי.

אֵל תְּבַטִּיחַ הָרִים וּבְעוֹת! לֹא כְּדַאי.

אֶךְ מִתָּר גַּם לָךְ לְקוֹזוֹת,

לְהִתְפַּלֵּל עַל הַיָּקָר לְלִבְךָ

וְכֵן עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת,

הַיּוֹצֵאת לְעַתִּים קְרוֹבוֹת מִדַּעְתָּהּ,

עַד עֲלוֹת שְׁמַיִמָּה אֲעַקְתָּהּ.

מִתָּר לָךְ לְקוֹזוֹת, לְדַבֵּר גַּם אֵלַיָּה בְּטוֹבוֹת,

לְנַחֵם אוֹתָהּ בִּיגוּנָהּ, לְעַת לִילָהּ,

לְשׁוֹב וְלוֹמֵר לָהּ

שְׂפָכְךָ מִלְּאָה אֲבָאָה וְנִרְצָה עוֹנָה

שְׂדֵי לָהּ.

מִיֶּלֶה טוֹבָה

תְּקוּהָ

"וַיֹּשֶׁב תְּקוּנָה לְאַחֲרֵיתֶךָ נְאֻם יְהוָה וְשָׁבוּ בְּנֵים לְגְבוּלָם"

ירמיהו לא טו

עמדתי ליד בית הספר. בחדר הזה ישבנו ולמדנו,
חלונות חדרי פתה תמיד פונים אל העתיד
ואנחנו חשבנו לתמנו שזה הנוף שראינו מן החלון.

יהודה עמיחי, מתוך "פתוח סגור פתוח"

ורמיר / ויסלבה שימבורסקה

כָּל עוֹד הָאִשָּׁה הַזֹּאת מֵהַרִיקְסִמוֹזִיאֹם
מוֹזֶגֶת יוֹם אַחַר יוֹם
חֶלֶב מִכַּד לְקַעֲרָה
בְּדַמְמָה וּבְרִכּוּז מְצִיָּרִים
הָעוֹלָם אֵינוֹ רָאוּי
לְקֶץ הָעוֹלָם.

מפולנית: רפי וייכרט

תמיד יחבו לך / לאה שבת

הו ילד כששקט
אני יושבת במרפסת לנגן
מנגינות געגוע

הו ילד עבר זמן
נסעת לחפש רחוק מכאן
ואני מחכה לך

הו ילד תשתדל
להגיע לכאן מהר
ככה אני מבקשת בשקט

הו ילד שלי בעולם
ציפור אדם כמו כולם
מחפש את האופק

כל מטוס שטס בשמיים
כל כוכב מאיר בעיניים
מזכיר לי אותך
נחליאלי לפני הגשם
צרצרים בשעות הערב
תמיד יחבו לך

כל מטוס שטס בשמיים
כל כוכב מאיר בעיניים
מזכיר לי אותך
נחליאלי לפני הגשם
צרצרים בשעות הערב
תמיד יחבו לך

נלחמים על הרוח

נשות ואנשי חינוך לומדים ומשוחחים
על שאלות השעה ועל רוח האדם בעת מלחמה

נפגשים ב-ZOOM בין 21:00-21:45 ♥

13.11.23

כ"ט חשוון | יום שני

"שְׁחָקִי כִּי בְּאָדָם אֲמִין" (ש. טשרניחובסקי, "אני מאמין")

על הרוע האנושי
והתביעה לאנושיות

פרופ' אבי שגיא
ד"ר אילון אידלשטיין

מִילָה טוֹבָה

SHALOM HARTMAN INSTITUTE
עלום הרטמן

נלחמים על הרוח

נשות ואנשי חינוך לומדים ומשוחחים
על שאלות השעה ועל רוח האדם בעת מלחמה

נפגשים ב-ZOOM בין 21:00-21:45 ♥

13.11.23

כ"ט חשוון | יום שני
"שְׁחָקִי כִּי בְּאָדָם אֲמִין"
(ש. טשרניחובסקי, "אני מאמין")

על הרוע האנושי
והתביעה לאנושיות

פרופ' אבי שגיא
ד"ר אילון אידלשטיין

8.11.23

כ"ד חשוון | יום רביעי
"יָיֵשׁ תְּקוּהָה לְאַחֲרִיתֶךָ"
(יזמיהו ל"א, ט"ז)

על חינוך לתקווה
ומשמעות במצבי משבר

ד"ר שרגא בר און
עדי אפל טל

6.11.23

כ"ב חשוון | יום שני
"בְּעֶטְף לְבִי"
(תהלים, ס"א, ג)

יום השלושים לשבת השחורה
ליווי רוחני של תהליכי אבל
ושכול בקהילת בית הספר

הרבה יעל לפשיץ
הרב ערנ שפיר

22.11.23

ט' כסלו | יום רביעי
"אִישׁ אֲשֶׁר רֹחַ בּוֹ"
(במדבר כ"ג, י"ח)

על מנהיגות, אמון, ומשבר

ד"ר אורית אבני
אדוה בומנדיל הכהן

20.11.23

ז' כסלו | יום שני
"לֵיל חֲפָיָה, לַיִל זָמָר, לַיִל שְׁמָקִים קָרוֹעַ"
(ג. אלזרמן, "ליל חפיה")

על שירת מלחמה
ושתיקת המחוז

ד"ר חנה פנחסי
יעל קרואל

15.11.23

ב' כסלו | יום רביעי
"שְׁלוֹם שְׁלוֹם וְאֵין שְׁלוֹם"
(יזמיהו, ח' א')

דגמים של שלום -
בין אוטופיה לריאליה

ד"ר רגה רביצקי פילור
יורם גלילי

SHALOM HARTMAN INSTITUTE
עלום הרטמן

מִילָה טוֹבָה